

Zarządzenie nr 37.2023
Wójta Gminy Jemielno
z dnia 31 marca 2023 roku

w sprawie: zasad i trybu zarządzania ryzykiem w Gminie Jemielno

Na podstawie art. 69 ust. 1 pkt 2 i 3, w związku z art. 68 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U z 2022 r. poz. 1634 ze zm.), art. 33 ust. 1, 3 i 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U z 2023 r. poz. 40), zarządza się, co następuje:

§ 1.

1. Określa się zasady i tryb zarządzania ryzykiem w Gminie Jemielno
2. Ilekroć w zarządzeniu i załączniku do zarządzenia jest mowa o:
 - 1) **Urzędzie**- należy przez to rozumieć Urząd Gminy Jemielno,
 - 2) **Kierownika komórki organizacyjnej**- należy przez to rozumieć kierownika referatu, samodzielne stanowisko pracy funkcjonujące w Urzędzie oraz kierownika jednostki organizacyjnej Gminy Jemielno,
 - 3) **ryzyku**- należy przez to rozumieć prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia mającego negatywny wpływ na osiąganie celów i realizowanie zadań,
 - 4) **istotności ryzyka**- należy przez to rozumieć częstotliwość wystąpienia danego zdarzenia oraz jego wpływu na organizację,
 - 5) **wpływie ryzyka**- należy przez to rozumieć skutki spowodowane przez zdarzenie (ryzyko) oraz jego oddziaływanie na osiągnięcie celów i wykonywanie zadań przez Urząd,
 - 6) **akceptowalnym poziomie ryzyka**- należy przez to rozumieć ustalony w zarządzeniu poziom istotności ryzyka, przy którym nie jest wymagane podejmowanie działań przeciwdziałających ryzyku,
 - 7) **zarządzaniu ryzykiem**- należy przez to rozumieć proces identyfikacji, oceny i przeciwdziałaniu ryzyku, proces ten także obejmuje monitorowanie ryzyka, a także środki podejmowane w celu jego ograniczenia.
 - 8) **właścicielu ryzyka**- należy przez to rozumieć właściciela zadania o zidentyfikowanych ryzykach, czyli osobę zajmującą stanowisko pracy odpowiedzialne za właściwą realizację zadania,
 - 9) **mechanizmach kontroli zarządczej**- należy przez to rozumieć wszystkie działania i procedury podejmowane lub ustanawiane w celu zwiększenia prawdopodobieństwa realizacji zadań i osiągnięcia celów, w tym zwłaszcza:
 - a) dokumentację systemu kontroli zarządczej,
 - b) dokumentowanie poszczególnych zdarzeń,
 - c) zatwierdzanie operacji,
 - d) podział obowiązków,
 - e) dostęp do zasobów materialnych, finansowych i informacyjnych,
 - f) nadzór.

§ 2.

1. Celem zarządzania ryzykiem w Urzędzie i jednostkach organizacyjnych Gminy jest:
 - 1) usprawnienie procesów związanych z planowaniem zadań,
 - 2) zwiększenie prawdopodobieństwa realizacji zadań i osiągnięcia zamierzonych celów,
 - 3) zapewnienie odpowiednich mechanizmów kontroli zarządczej,

4) zapewnienie kierownictwu Urzędu i jednostek organizacyjnych Gminy informacji o zagrożeniach dla realizacji wyznaczonych celów i zadań.

2. Zarządzanie ryzykiem odbywa się według następujących zasad:

- 1) identyfikacji i integracji z procesem zarządzania (znajomość obowiązujących procedur, zadań, odpowiedzialności za ich realizację w organizacji),
- 2) powiązania z celami i zadaniami,
- 3) przypisania odpowiedzialności,
- 4) proporcjonalności działań przeciwdziałających ryzyku do jego istotności.

§ 3.

Proces zarządzania ryzykiem obejmuje następujące etapy:

- 1) identyfikację ryzyka
- 2) ocenę ryzyka oraz ustalenie jego akceptowanego poziomu,
- 3) ustalenie reakcji na ryzyko,
- 4) przeciwdziałanie ryzyku,
- 5) monitorowanie procesu dokonywania zmian.

§ 4.

1. Identyfikacja i ocena ryzyka dokonywana jest raz w roku w terminie do 31 sierpnia danego roku.

2. Identyfikacja ryzyka polega na ustaleniu poziomu ryzyka zagrażającego poszczególnym celom i zadaniom realizowanym przez Urząd i jednostki organizacyjne Gminy.

3. Identyfikacja ryzyka powinna obejmować analizę wszystkich zadań zaplanowanych w budżecie Gminy.

§ 5.

Identyfikacja ryzyka polega na ustaleniu kategorii ryzyka w podziale na ryzyko finansowe, dotyczące zasobów ludzkich, działalności, zewnętrzne zgodnie z załącznikiem nr 1 do Zarządzenia.

§ 6.

Ocena ryzyka polega na :

- 1) określeniu wpływu czynników determinujących jego powstawanie oraz prawdopodobieństwo wystąpienia,
- 2) ustaleniu poziomu istotności ryzyka,

§ 7.

1. Określenie wpływu czynników determinujących powstanie ryzyka polega na określeniu przewidywanych skutków ryzyka dla osiągnięcia celów i realizacji zadań przy zastosowaniu skali: wysokie(3), średni(2), niskie(1).

2. Określenie prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka polega na określeniu przewidywanej częstotliwości występowania zdarzenia objętego ryzykiem w trakcie roku. Do określenia prawdopodobieństwa stosowany jest opis jakościowy przy zastosowaniu skali ocen: wysokie(3), średnie(2), niskie(1).

3. Określenie wpływu i prawdopodobieństwa ziszczenia się ryzyka opiera się w oparciu o zasady określone w załączniku nr 2 do Zarządzenia.

4. Ustalenie poziomu istotności ryzyka następuje według oceny punktowej i określane jest w następujący sposób:

- 1) ryzyko poważne, tj. ryzyko, którego iloczyn prawdopodobieństwa wystąpienia danego zdarzenia oraz jego wpływu na organizację wynosi 6-9 punktów,
- 2) ryzyko umiarkowane, tj. ryzyko, którego iloczyn prawdopodobieństwa wystąpienia danego zdarzenia oraz jego wpływu na organizację wynosi 3-5 punktów,
- 3) ryzyko nieznaczące, tj. ryzyko, którego iloczyn prawdopodobieństwa wystąpienia danego zdarzenia oraz jego wpływu na organizację wynosi 1-2 punkty,

§ 8.

1. Ryzykiem akceptowanym jest ryzyko nieznaczące i umiarkowane.

2. Ryzyko przekraczające akceptowany poziom wymaga ustalenia i podjęcia działań ograniczających je do niższego poziomu poprzez zmniejszenie jego wpływu lub prawdopodobieństwa ziszczenia się (przeciwdziałanie ryzyku).

§ 9.

1. Rodzajami reakcji w stosunku do ryzyka poważnego są:

- 1) tolerowanie ryzyka- stosowanie mechanizmów kontroli zarządczej,
- 2) przeniesienie ryzyka- przekazanie ryzyka podmiotowi zewnętrznemu,
- 3) wycofanie się,
- 4) podjęcie działań ograniczających.

2. W celu określenia działań związanych z przeciwdziałaniem ryzyku przekraczającemu akceptowalny poziom istotności należy przeanalizować:

- 1) przyczyny ryzyka i możliwe scenariusze rozwoju wydarzeń,
- 2) istniejące mechanizmy kontroli zarządczej stosowane w celu ograniczenia lub uniknięcia ryzyka,
- 3) skuteczność istniejących mechanizmów kontroli zarządczej tj. zakres w jakim mechanizmy te przeciwdziałają powstawaniu ryzyka.

§ 10.

1. Identyfikacji i oceny ryzyka oraz ustalenia metody przeciwdziałania ryzyku dokonuje właściciel ryzyka na podstawie arkusza, zgodnie z załącznikiem nr 3 do zarządzenia. Następnie arkusz przekazywany jest kierownikowi komórki organizacyjnej do akceptacji. Kierownik komórki organizacyjnej odpowiada za rzetelną i terminową analizę ryzyka w odniesieniu do zadań realizowanych w referacie.

2. Odnotowania w arkuszach wymagają wszystkie zidentyfikowane ryzyka, natomiast dla ryzyka przekraczającego akceptowany poziom (ryzyko poważne) należy podać planowane działania, które będą podjęte w celu ograniczenia ryzyka do poziomu akceptowanego.

3. Wypełnione arkusze należy przedłożyć Koordynatorowi kontroli zarządczej w terminie do 31 sierpnia każdego roku.

4. Arkusze podlegają zatwierdzeniu przez Wójta Gminy.

§ 11.

1. Zidentyfikowane ryzyko poważne oraz ustalone metody jego ograniczenia do akceptowanego poziomu są na bieżąco oceniane przez kierownictwo Urzędu.
2. Wyniki oceny są wykorzystywane do poprawy efektywności zarządzania ryzykiem oraz usprawnienia systemu kontroli zarządczej.

§ 12.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

WÓJT GMINY
JEMIELNO
Hrebenyk Anna
Anna Hrebenyk

Kategorie (obszary) ryzyka

Poniższa tabela przedstawia kategorie ryzyka wraz z przykładami dotyczącymi jego możliwych źródeł (przyczyn) oraz skutków. Tabela nie określa zamkniętego katalogu ryzyka.

Ryzyko finansowe	
1.	Błędne oszacowanie wpływu dochodów budżetowych związanych z realizacją zadania
2.	Brak środków finansowych w planie wydatków, plan nieadekwatny do potrzeb
3.	Możliwość wystąpienia strat majątkowych (zdarzenia losowe, kary umowne, kradzież, itp.)
4.	Trudności z udzieleniem zamówień publicznych (brak oferenta, odwołania itp.)
5.	Brak możliwości prawidłowej i terminowej realizacji projektu dofinansowanego ze środków pozabudżetowych
6.	Inne o charakterze finansowym
Ryzyko dotyczące zasobów ludzkich	
1.	Brak zabezpieczenia kadrowego, duże obciążenie pracą
2.	Brak zastępstwa
3.	Niewystarczająca wiedza, umiejętności, predyspozycje pracownika
4.	Brak szkoleń
5.	Inne o charakterze związanym z zasobami ludzkimi
Ryzyko organizacyjne i zarządzania	
1.	Błędne/niejasne procedury wewnętrzne
2.	Brak informacji zewnętrznej
3.	Brak informacji/komunikacji wewnętrznej
4.	Brak określenia zakresu obowiązków i zakresu odpowiedzialności
5.	Brak skutecznych mechanizmów kontroli i nadzoru
6.	Brak odpowiedniego sprzętu lub narzędzi pracy
7.	Awaryjność systemów informatycznych

8.	Oprogramowanie niedostosowane do potrzeb
9.	Brak zabezpieczeń dostępu
10.	Inne o charakterze związanym z organizacją i zarządzaniem
Ryzyko zewnętrzne	
1.	Gospodarcze (związane z czynnikami ekonomicznymi)
2.	Częsta zmiana przepisów
3.	Niespójność przepisów
4.	Niejednolite orzecznictwo
5.	Ryzyko negatywnych opinii (reputacja urzędu)
6.	Niekontrolowany w czasie napływ dokumentów wymagających przetworzenia
7.	Inne o charakterze związane z czynnikami zewnętrznymi

1. Zasady oceny wpływu ryzyka

Wpływ	Przesłanki
Wysoki (3)	Zdarzenie objęte ryzykiem powoduje uszczerbek mający krytyczny lub bardzo duży wpływ na realizację kluczowych zadań albo osiągnięcie założonych celów – poważny uszczerbek w zakresie jakości wykonywanych zadań, poważna strata finansowa lub reputacji
Średni (2)	Zdarzenie objęte ryzykiem powoduje znaczną stratę posiadanych zasobów, ma negatywny wpływ na efektywność działania, jakości wykonywanych zadań, reputację Urzędu. Z wystąpieniem zdarzenia objętego ryzykiem może się wiązać trudny proces przywracania stanu poprzedniego.
Niski (1)	Zdarzenie objęte ryzykiem powoduje niewielką stratę finansową, zakłócenie lub opóźnienie w wykonywaniu zadań. Nie wpływa na reputację Urzędu. Skutki zdarzeń można łatwo usunąć.

2. Zasady oceny stopnia prawdopodobieństwa ziszczenia się ryzyka

Prawdopodobieństwo	Przesłanki
Wysokie (3)	Istnieją uzasadnione powody by sądzi, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się wielokrotnie w ciągu roku.
Średnie (2)	Istnieją uzasadnione powody by sądzi, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się kilkakrotnie w ciągu roku.
Niskie (1)	Istnieją uzasadnione powody by sądzi, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się w ciągu roku lub nie zdarzy się w ciągu roku.

3. Poziom istotności ryzyka

Ryzyko poważne (-6-9)	Ryzyko o wysokim wpływie oraz wysokim lub średnim prawdopodobieństwie. Ryzyko o średnim wpływie i wysokim prawdopodobieństwie
Ryzyko umiarkowane (3-5)	Ryzyko o wysokim wpływie i niskim prawdopodobieństwie Ryzyko o średnim wpływie oraz średnim prawdopodobieństwie Ryzyko o niskim wpływie i wysokim prawdopodobieństwie
Ryzyko niskie (1-2)	Ryzyko o niskim wpływie oraz średnim lub niskim prawdopodobieństwie oraz średni wpływ i niskie prawdopodobieństwo

Załącznik Nr 3 do Zarządzenia
 Zarządzenie nr 37.2023
 Wójta Gminy Jemielno
 z dnia 31 marca 2023 r.

Arkusz identyfikacji i oceny ryzyka,
 oraz ustalenia metody przeciwdziałania ryzyku mc...../ rok.....

Cel	
Zadanie	
Właściciel ryzyka	
Stan na:	

CZĘŚĆ I			
Ryzyko finansowe			
Błędne oszacowanie wpływu dochodów budżetowych związanych z realizacją zadania			
Brak środków finansowych w planie wydatków, plan nieadekwatny do potrzeb			
Możliwość wystąpienia strat majątkowych (zdarzenia losowe, kary umowne)			
Trudność z udzieleniem zamówień publicznych (brak oferenta, odwołania itp.)			
Brak możliwości prawidłowej i terminowej realizacji projektu dofinansowanego ze środków pozabudżetowych			
Inne:			
Ryzyko dotyczące zasobów ludzkich			
Brak zabezpieczenia kadrowego, duże obciążenie pracą			
Brak zastępstwa			
Niewystarczająca wiedza, umiejętności, predyspozycje pracownika			
Brak szkoleń			
Inne:			
Ryzyko organizacyjne i zarządzania			
błędne/niejasne procedury wewnętrzne			
Brak informacji zewnętrznej			

Arkusz Identyfikacji i oceny ryzyka oraz
ustalenia metody przeciwdziałania ryzyku mc/ rok

Cel	
Zadania	
Właściciel ryzyka	
Stan na:	

CZEŚĆ II PLANOWANA METODA PRZECIWDZIAŁANIU RYZYKU POWAŻNEMU:

--

Sporządził

.....

data i podpis właściciela ryzyka

.....

Zatwierdził

.....

data i podpis Wójta Gminy

Zaakceptował

.....

data i podpis Kierownika komórki

.....

Brak informacji/komunikacji wewnętrznej			
Brak określenia zakresu obowiązków i zakresu odpowiedzialności			
Brak skutecznych mechanizmów kontroli i nadzoru			
Brak odpowiedniego sprzętu lub narzędzi pracy			
Awaryjność systemów informatycznych			
Oprogramowanie niedostosowane do potrzeb			
Brak zabezpieczeń dostępu			
Inne:			
Ryzyko zewnętrzne			
Gospodarcze (związane z czynnikami ekonomicznymi)			
Częsta zmiana przepisów			
Niespójność przepisów			
Niejednolite orzecznictwo			
Ryzyko negatywnych opinii (reputacja urzędu)			
Niekontrolowany w czasie napływ dokumentów wymagających przetworzenia			
Inne:			
UWAGI			
W: wpływ: wysoki (3), średni (2), niski (1) P: prawdopodobieństwo: wysoki (3), średni (2), niski (1) I: istotność ryzyka (W x P) w przypadku wyniku 6-9 punktów ryzyko poważne wypełnij Część II W przypadku braku wpływu danego ryzyka na zadanie stawiamy znak minus			

Sporządził

Zaakceptował

.....

.....

data i podpis właściciela ryzyka

data i podpis Kierownika komórki

.....

.....

Zatwierdził

.....

data i podpis Wójta Gminy